

Espoo-tarina

Kuninkaantien varrelta kaupunkikeskusten verkostoksi

Mistä olemme tulossa?

Espoo täyttää 555 vuotta kesällä 2013. Espoon ajanlasku alkaa siitä, kun Espoon seurakunta irtautui Kirkkonummen seurakunnasta vuonna 1458. Espoon keskuksessa sijaitseva Espoon tuomiokirkko on pääkaupunkiseudun vanhimpia rakennuksia.

Espoo rakentui Turusta Viipuriin johtavan Kuninkaantien varteen, ja vuonna 1556 kuningas Kustaa Vaasa perusti Kauklahdessa sijaitsevan Espoon kartanon. Siitä Kuninkaantie jatkui Espoon kirkonkylän kautta Bemböleen. Parin kilometrin osuus Bembölestä Träskändan kartanoon on nykyisin viralliselta nimeltään Kuninkaantie.

Espoon kehitys kuvaa Suomea pienoiskoossa. Kehityksestämme löytyvät kaikki samat piirteet kuin Suomenkin kehityksestä: vahva agraarisuus, kartano- ja talonpoikauskulttuuri, alkava teollistuminen ja kaupungistumiskehitys, keskeinen rooli maan kehityksessä sodan jälkeen, voimakas väestönkasvu, hyvinvointiyhteiskunnan rakentuminen ja nykyinen kehitys osana vahvistuvaa, verkostomaista ja kansainvälistä metropolialuetta.

Ensimmäiset 500 vuotta olivat Espoossa hitaan kasvun aikaa. Vasta 1950-luvun alussa asukasmäärä ylitti 20 000 asukasta. Sen sijaan viimeiset vuosikymmenet Espoo on kasvanut voimakkaasti. Kun koko Helsingin seudun asukasluku on viimeisen 60 vuoden aikana kaksinkertaistunut 1,3 miljoonaan asukkaaseen, on Espoon väkiluku samassa ajassa kymmenkertaistunut.

Vuonna 1953 alkoi Tapiolan rakentaminen. Nuorehkot lapsiperheet saivat kodit uusissa asuintaloissa, jotka rakennettiin luonnonläheiseen ympäristöön. Kasvava Espoo on rakentanut asuntoja suomalaisten lapsiperheiden tarpeisiin. 1960-luvulla alkaneeseen suureen muuttoon Espoo vastasi aluerakentamissopimusten avulla. Sopimukset mahdollistivat asunnot, päiväkodit ja koulut uusille asukkaille.

Espoota ja sen lähiöitä rakennettiin uudisraivaamisen hengessä. Uudet asukkaat olivat aktiivisia, ja monet tänään merkittävät kulttuuriyhdistykset ja urheiluseurat saivat alkunsa. Espooseen syntyi paljon lapsia, joten uusia päiväkoteja ja kouluja rakennettiin paljon. Tapiola rakennettiin teemalla ”Asuntoja lapsiperheiden tarpeisiin”. Perässä seurasivat Länsiväylän varteen rakentuneet Matinkylä-Olari ja Espoonlahti. Junaradan varressa kasvoivat Leppävaara ja Maxi-Market. Kaupungin hallinnollinen keskus sijoittui Espoon keskukseseen. Espoosta tuli kauppa 1963 ja kaupunki 1972.

Missä olemme?

Tänään Espoo on viiden kaupunkikeskuksen ja kahden paikalliskeskuksen muodostama 260 000 asukkaan kaksikielinen ja monikulttuurinen kaupunki, jossa on kattavat palvelut kaikille espoolaisille.

Espoon kasvu jatkuu. Espooseen syntyvät lapset ja maahanmuutto kasvattavat Espoon väestöä keskimäärin yli 3 500 asukkaalla vuodessa. Vanhusväestön määrä ja suhteellinen osuus kasvavat. Vieraskielisen väestön kasvu on myös nopeaa. Tällä hetkellä vieraskielisiä asukkaita on lähes 30 000. Ennusteen mukaan määrä kaksinkertaistuu vuoteen 2025 mennessä.

Nopea väestönkasvu, ikärakenteen vanheneminen ja samanaikainen lasten määrän sekä vieraskielisen väestön kasvu lisäävät palvelutarpeita ja haastavat palvelutuotannon. Ikääntymisen

myötä sosiaali- ja terveyspalveluiden kysyntä kasvaa. Kasvusta johtuen myös investointiohjelma on euromääräisesti ennätysasuuri.

Espoossa luonto on lähellä. Lähiluonnon lisäksi Espoossa on 58 kilometriä merenrantaa ja Rantaraittia, 165 saarta, keskuspuisto ja Pohjois-Espoossa Nuuksion erämaa, jossa asutus kohtaa Nuuksion luontoarvot ja kymmenet järvet.

Teknillisen korkeakoulun ja VTT:n sekä myöhemmin Aalto-yliopiston ansiosta Espooseen on kehittynyt huipputeknologiaa, innovaatioita ja korkeaa osaamista hyödyntävä tieteen, taiteen ja talouden keskittymä. Keilaniemessä on useita isojen yritysten pääkonttoreita, ja Otaniemestä on muodostunut nuorten yritysten kasvualusta. Kaupunkikeskusten asukkaita puolestaan palvelee lukuisa määrä eri alojen paikallisia pienyrityksiä. Olemme osa kasvavaa metropolialuetta.

Kaupunkirataan tukeutuva Leppävaara on kasvanut Espoon suurimmaksi kaupunkikeskukseksi. Sen ytimessä on Sellon kauppakeskus, jossa on tarjolla sekä yksityisiä että julkisia palveluita. Sellon kirjastossa on vuosittain yli miljoona kävijää. Kaupunkirataa on tarkoitus jatkaa Espoon keskukseen. Etelä-Espoossa Länsimetron louhintatyöt alkavat valmistua.

Taloudellinen toimintaympäristö, kestävä kehitys, tietoyhteiskuntakehitys, kaupungistuminen ja ikääntyminen ovat Espoon suuria haasteita. Aiempina vuosikymmeninä haasteet on ratkaistu taloudellisen kasvun avulla, nyt finanssi- ja eurokriisin aikana se ei onnistu. Yleisesti on ennakoitu, että kasvu tulee olemaan pitkään hidasta. Esimerkiksi teknologiateollisuudesta on menetetty 14 000 työpaikkaa viimeisten vuosien aikana.

Lähivuosien hidas talouskasvu pakottaa laittamaan kehityskohteita tärkeysjärjestykseen ja tekemään valintoja. Toimintaa tehostetaan pitkäjänteisesti.

Meidän pitää huomioida kaupunkirakenteen tiivistämisen ja asuntotuotannon varmistamisen tuomat haasteet sekä ilmastonmuutoksen vaatimukset. Kasvavan rakennuskannan peruskorjaustarpeet tuovat haasteita kaupungin tilojen ylläpitoon.

Espoossa on muihin Suomen kaupunkeihin verrattuna keskimäärin hyvinvoiva ja korkeasti koulutettu väestö. Kaupungistuminen ja kasvu tuovat mukanaan myös haasteita, kuten yksinäisyys, syrjäytyminen ja monenlaiset sosiaaliset ongelmat. Näihin meidän on etsittävä yhdessä ratkaisuja.

Minne olemme menossa?

Kestävä ja luonnonläheinen Espoo

Espoota kehitetään aidoksi viiden kaupunkikeskuksen ja paikalliskeskusten verkostokaupungiksi, jossa vuonna 2025 asuu 300 000 asukasta. Olemme keskeinen osa kehittyvää metropolialuetta ja Etelä-Suomen työssäkäyntialuetta.

Kaikista kaupunkikeskuksista muodostuu viihtyisiä asuin-, asiointi- ja työpaikkakeskuksia, joissa hyvät palvelut, virikkeelliset harrastusmahdollisuudet ja lähiluonto ovat helposti ja esteettömästi saavutettavissa. Tiiviit pientalovaltaiset alueet tukeutuvat läheisiin kaupunkikeskuksiin. Riittävästä pientalorakentamisesta ja tonttitarjonnasta pidetään huolta. Kaupunkikeskuksia kehitetään niiden omien vahvuksiensa mukaisesti.

Tapiola, Matinkylä-Olari ja Espoonlahti sijoittuvat Länsimetron, Leppävaara ja Espoon keskus kaupunkiradan läheisyyteen. Nykyisten Kauklahden ja Kalajärven paikalliskeskusten lisäksi uusia keskuksia ovat merellinen Finnoo metron varrella ja ekologinen Kera kaupunkiradan varrella ja

myöhemmin Hista Espoo-Lohja -radan varrella. Kaupunkikeskusten välillä on toimivat julkisen liikenteen poikittaisyhteydet.

Aidosti verkostomainen raideliikenteeseen tukeutuva kaupunkirakenne mahdollistaa taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti parhaan tavan kehittää kaupunkiamme. Joukkoliikenteen ja pyöräilyn mahdollisuuksia parannetaan ja niiden suosio kasvaa. Espoolaisten ekologinen jalanjälki pienentyy ja kaupunki toimii ilmastonmuutoksen torjunnan edelläkävijänä. Espoolaisten asuinympäristö on viihtyisä ja luontoarvot säilyvät.

Kaikkien Espoo

Hyvät palvelut lisäävät alueen elinvoimaa, kuntalaisten toimeliaisuutta ja arjen sujuvuutta. Kaupungin palvelut vastaavat asiakkaiden tarpeita, ovat kaikkien saatavilla ja ne ovat laadukkaasti ja tehokkaasti järjestettyjä. Turvalliset ja innostavat päiväkodit ja koulut antavat espoolaisille lapsille ja nuorille hyvät lähtökohdat elämään. Kaupunki panostaa laadukkaaseen opetukseen ja kasvatukseen yhteistyössä vanhempien kanssa.

Vanhusten kotona selviytymiseen ja yksinäisyyteen vastaamme omaisten, vertaisten, yhdistysten, seurakuntien, palveluja tarjoavien yritysten ja kaupungin yhteistyöllä. Espoolaiset vanhuksat asuvat kotona, tai muissa kodinomaisissa yksiköissä tai kaikissa kaupunkikeskuksissa toimivissa Elä ja Asu - seniorikeskuksissa.

Terveys, hyvinvointi ja onnellisuus kehittyvät ennen kaikkea läheisistä ihmissuhteista. Siksi toteutamme palvelut yhteistyössä asiakkaiden ja heidän läheistensä kanssa. Vaikeimmat haasteet ratkomme yhdessä. Perhe- ja sosiaalipalvelujen sekä terveys-, mielenterveys- ja vanhuspalvelujen toiminnan painopiste on ennaltaehkäisyssä.

Espoolaiset huolehtivat aktiivisesti ja omatoimisesti itsestään, läheisistään ja lähiympäristöstään, mutta kukaan ei jää tukea vaille, mikäli omat voimat eivät riitä. Yhä useammat osallistuvat itselleen ja elämäntilanteeseen soveltuvaan vertaistoimintaan.

Kaupunki tekee läheistä yhteistyötä alueellaan toimivien seurakuntien kanssa erityisesti kerhotoiminnassa, syrjäytymisen ehkäisyssä ja sen vahinkojen korjaamisessa, perheneuvonnassa, vanhustyössä ja maahanmuuttajien kotouttamisessa.

Espoon poliittinen järjestelmä on avoin, demokraattinen ja helposti lähestyttävä. Kaikki espoolaiset, nuorista ikäihmisiin voivat osallistua ja vaikuttaa kotikaupunkinsa kehittämiseen.

Kuntalaisten tarpeet ja toiveet palveluiden suhteen muuttuvat aiempaa moninaisemmiksi. Espoo toimii edelläkävijänä kunnallisten palvelujen kehittämisessä. Palveluilta odotettua yksilöllisyyttä lisäämme yhdistämällä sähköisiä palveluja uudella tavalla perinteisiin palveluihin.

Aktiiviset espoolaiset

Espoon teatterilla on toimivat tilat ja kaikissa kaupunkikeskuksissa on arvostetut kirjastot ja uimahallit. Kirjastot toimivat kuntalaisten olohuoneina ja työväenopisto tarjoaa espoolaisille heille tärkeitä kursseja. Espoo on liikkuva kaupunki. Lähiluonto ja laajat metsäalueet antavat espoolaisille liikuntamahdollisuuksia ja espoolaiset liikuntaseurat liikuttavat kaiken ikäisiä espoolaisia monipuolisesti. Kilpaurheilussa mestaruuksia saavutetaan kaikissa ikäsarjoissa, mikä innostaa varsinkin nuorempia liikuntaharrastusten pariin. Espoolaisilla on mahdollisuus nauttia rikkaasta ja valtakunnallisesti laadukkaasta espoolaisesta kulttuuritarjonnasta. Espoolaisuus on elämää arjessa ja kohtaamisia mm. EMMAn näyttelyissä, Sinfoniettan ja Tapiolan kuoron konserteissa, April Jazzissa,

Olarin voimistelijoiden näytöksissä, Bluesin, Hongan tai Oilersin otteluissa ja muissa erilaisissa harrastuksissa.

Osaavat ihmiset ja yritykset juurtuvat Espooseen

Kaupunki on kansallisesti sekä kansainvälisesti houkutteleva ja kiinnostava kaksikielinen kaupunki. Espoo on kansainvälisesti tunnettu osaamisen, tieteen, taiteen ja talouden innovaatioympäristö. Euroopan parhaimpien yliopistojen joukkoon nousseen Aalto-yliopiston lisäksi koulumme ovat kansainvälisesti kilpailukykyisiä. Olemme onnistuneet yhdistämään vetovoimaiset kaupunkikeskukset ja innovaatiokeskittymät. Niissä panostetaan kasvaviin ja osaaviin nuoriin yrityksiin. Espoo edistää yritystoimintaa avaamalla toiminnasta kerätyt tiedot kaikille sitä tarvitseville. Julkisesti tuotettu tieto on avointa myös kuntalaisille. Hyvin kotoutuneet maahanmuuttajat tuovat oman osaamisensa käyttöön ja Espoo menestyy kansainvälisilläkin markkinoilla. Espoon työllisyysaste on 75 %, ja työttömyysaste on korkeintaan 5 %. Nuorten työllisyys on maan parhaalla tasolla.

Kaupungin johtaminen

Johtaminen ja esimiestyö perustuvat myönteiseen, ihmisiin luottavaan ihmiskäsitykseen. Työyhteisömme ovat tunnettuja arvostavasta vuorovaikutuksesta sekä hyvinvoivan henkilöstön osaamisesta ja sitoutumisesta. Kannustavalla ja vastuullisella johtamisella ylläpidämme edellytyksiä toimintamme asukas- ja asiakaslähtöisyydelle samalla varmistaen, että arki sujuu.

STRATEGIAPERUSTA

Espoon visio

Verkostomainen viiden kaupunkikeskuksen Espoo on vastuullinen ja inhimillinen edelläkävijäkaupunki, jossa kaikkien on hyvä asua, oppia, tehdä työtä ja yrittää ja jossa espoolainen voi aidosti vaikuttaa.

Espoon arvot ja toimintaperiaatteet

Espoo on asukas- ja asiakaslähtöinen.

Espoossa on tärkeää, että arki sujuu. Espoon parhaat voimavarat ovat asukkaat, yhteisöt ja yritykset. Asukkaiden aktiivinen osallistuminen palvelujen kehittämiseen ja yhteistyö kumppaneiden kanssa takaavat tulokselliset ja asukkaiden tarpeisiin vastaavat palvelut.

Espoo on vastuullinen edelläkävijä.

Edelläkävijyys merkitsee ennakkoluulottomuutta ja luovuutta, avoimuutta, nykyisen kyseenalaistamista ja rohkeutta tehdä asioita uudella tavalla. Edelläkävijyyteen sisältyy tutkimuksen ja kansainvälisen kokemuksen hyödyntäminen, kokeilut ja myös niihin liittyvien epäonnistumisten kestäminen. Kehitämme Espoota sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävästi.

Espoo on oikeudenmukainen.

Toimimme avoimesti, oikeudenmukaisesti, tasa-arvoisesti, yhdenvertaisesti, inhimillisesti ja suvaitsevasti.

Päämäärät ja valtuustokauden tavoitteet näkökulmittain

Asukkaat ja palvelut

Päämäärä: Espoolaiset ovat aktiivisia ja omatoimisia huolehtien itsestään, läheisistään ja lähiympäristöstään, mutta kukaan ei jää tukea vaille, mikäli voimat eivät riitä. Espoo järjestää palvelut asukaslähtöisesti yhteistyössä kuntalaisten kanssa.

Valtuustokauden tavoitteet:

- Palveluvalikoima muodostaa ennaltaehkäisevien, terveys- ja hyvinvointieroja kaventavien, varhaisen puuttumisen, kuntalaisten omatoimisuutta tukevien ja asiakkaan valinnanvapautta lisäävien palvelujen kokonaisuuden.
- Palveluja ja lähiympäristöä kehitetään yhteistyössä kuntalaisten kanssa.
- Palveluja tuotetaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa, eri palvelukanavat mahdollistavat palvelujen saatavuuden ja saavuttamisen.
- Espoo toimii edelläkävijänä kansallisen palveluväylän kehittämisessä ja käyttöönotossa.

Elinvoima, kilpailukyky ja kestävä kehitys

Päämäärä: Kaupunki on kansainvälisesti houkutteleva ja kiinnostava. Osaavat ihmiset, yrittäjät ja kaikenkokoiset yritykset juurtuvat Espooseen.

Valtuustokauden tavoitteet:

- Espoon vetovoimaisuus kansainvälisesti kiinnostavana osaamisen sekä tieteen, taiteen ja talouden innovaatioympäristönä kehittyä.
- Osana metropolialuetta Espoon verkostomaista kaupunkirakennetta kehitetään taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväksi.
- Palvelukeskittymien saavutettavuutta joukkoliikenneyhteyksin parannetaan.
- Kaupunkikeskuksia kehitetään niiden omiin vahvuuksiinsa tukeutuen viihtyisiksi ja sujuviksi asumisen, asioinnin, työssäkäynnin ja vapaa-ajan kohtaamispaikoiksi.
- Torjutaan segregatiota ja vastataan espoolaisten erilaisiin asumistarpeisiin tarjoamalla edellytykset edulliselle ja monimuotoiselle asuntotuotannolle ja tonttitarjonnalle.
- Yrittäjyyteen ja innovatiivisuuteen kannustava Espoo rakentaa hyvinvointia ja vaurautta metropolialueelle ja koko Suomeen.

Resurssit ja johtaminen

Päämäärä: Kaupunkikonsernin talous on tasapainossa. Osaava ja uudistuskykyinen henkilöstö kehittää palvelujen laatua ja tuottavuutta.

Valtuustokauden tavoitteet:

- Espoo toimii edelläkävijänä kunnallisten palvelujen tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamisessa.
- Johtaminen, esimiestyö ja työtyytyväisyys kehittyvät ja ovat hyvällä tasolla.
- Talouden liikkumavara säilyy ja rahoitusasema on tasapainossa.

Kehitysohjelmat ja ohjelmajohtaminen

Vastauksena kaupungin suurimpiin haasteisiin toteutetaan viisi toimialarajat ylittävää kehitysohjelmaa. Ohjelmien ohjauksessa yhdistetään uudella tavalla luottamushenkilö- ja viranhaltijajohtaminen. Espoon ohjelma- ja projektijohtamiselle kehitetään yhteiset menettelyt.

Tämän valtuustokauden poikkihallinnolliset kehitysohjelmat ovat:

1. Osallistuva Espoo
2. Nuorten elinvoimaisuus
3. Elinvoimaa ikääntyville
4. Kestävä kehitys
5. Kilpailukyky, innovatiivisuus ja yrittäjyys